

GEMEINDE/VISCHNAUNCA
DISENTIS/MUSTÉR

Vischnaunca
Tujetsch

Cussegl da vischnaunca 2021/2024
Protocol no. 4
Seduta dils 21-05-2021

Protocol dalla seduta comunabla denter il cussegl da vischnaunca Mustér ed il cussegl da vischnaunca Tujetsch

dils 21 da matg 2021
allas 20.15 uras entochen allas 22.45 uras
el Center da sport e cultura a Mustér

PROTOCOL DALLA SEDUTA COMUNABLA

Presidi: Giusep Lozza, Mustér / Ignazi Monn, Sedrun
Actuar: Simon Collenberg, menader center communal, Tujetsch
Referent/a: Simona Barmettler, directura Sedrun Mustér Turissem
Raphael Krucker, directur Andermatt Swiss Alps SA
Aspectaturs: 20

Mustér

Presents: 13 cusseglierAs
total 13 votantAs (*absolut pli 7*)

Cussegliers/as: Armin Berther, Segnas Otmar Flepp, Mustér
Theres Burri Gadola, Mustér Larissa Fry Schuster, Mustér
Roland Cajacob, Mustér Giusep Lozza, Mustér
Adrian Deflorin, Segnas Armin Manetsch, Mumpé Medel
Edgar Durschei, Segnas Helga Probst-Linder, Mustér
Adrian Flepp, Mustér Martino Sabbadini, Mustér
Mario Flepp, Mustér

Suprastonza: René Epp, president Wendelin Jacomet, genau
Clemens Berther, vicepresidente Jris Lombris, geraua
Paul Flurin Schmidt, genau

Perstgisas: Silvia Bucheli-Caduff, Segnas Ignazi Venzin, Mustér
(*cussegl*)

Tujetsch

Presents: 11 cusseglierAs
total 11 votantAs (*absolut pli 6*)

Cussegliers/as: Simon Beer, Rueras Andri Giossi, Sedrun
Gebharda Berther, Rueras Ignazi Monn, Sedrun
Toni Cathomen, Rueras Riccardo Monn, Sedrun
Otto Curschellas, Sedrun Reto Schmid, Sedrun
Patric Deragisch, Gionda Cyril Steiger, Zarcuns
Sabrina Flepp, Sedrun

Suprastonza: Martin Cavegn, president Renato Decurtins, genau
Guido Monn, vicepresidente Daniel Schmid, genau
Gian-Reto Nufer, genau

Perstgisas: Arno Berther, Surrein Guido Friberg, Sedrun
(*cussegl*)

1. Tractanda Avertura

Giusep Lozza, president dil cussegl da vischnaunca da Mustér:

Cun grond plascher beneventel jeu tuttas e tuts presents questa sera a nossa seduta communabla dallas vischnauncas da Tujetsch e Mustér. In grond engraziament gia ordavon a nos dus presidents da vischnaunca, Martin Cavegn e René Epp sco era a nos dus referents Simona Barmettler e Raphael Krucker. In cordial beinvegni a Ti Ignazi sco president dil cussegl da vischnaunca da Tujetsch sco era a tuttas cusseglieras e tuts cussegliers dil cussegl da Tujetsch.

Projects ni fatschentas comunablas portan a nossas duas vischnauncas en tuts graus gronds avantatgs. Nossas duas vischnauncas sisum la Surselva han mintgina da seposiziunar e da semesirar cun autras vischnauncas ella Cadi, ella Surselva gie schizun el cantun Grischun. Cun bunas purschidas, en fuorma dalla carta da hosps, seposiziunein nus marcantamein en cumparegliaziun cun autras vischnauncas. Era perquei che nus savein porscher a nos hosps ina purschida sur ils cunfins da nos bellezza territoris communalas. Per saver porscher quell'attracziun en nossas duas vischnauncas drova ei buna gnarva e fetg bia finezia per menar ils discuors necessaris. Igl ei capeivel ch'ins vegn mai a saver ademplir tut ils giavischs. Tuttina stuein nus forza haver la curascha da magari acceptar entginas midadas per lu saver schaffir el futur ina nova, forza ina megliera purschida a liunga vesta.

Cun quei cussegl da questa sera vulein nus, las vischnauncas da Tujetsch e Mustér, dar in clar segn anoviar, che la collaboraziun denter las duas vischnauncas vegn prida seria e che nus targin el futur tuts vid il medem sughet.

2. Tractanda Introducziun entras ils presidents communalas

Presentaziun dalla tractanda entras Martin Cavegn, president communal:

Tenor la lescha dalla taxa da hosps e turissem incasseschan las vischnauncas ina taxa da hosps ed ina taxa da turissem. Las taxas da hosps ein d'impunder per financiar l'infrastructura turistica e las occurrenzas turisticas. Las taxas da turissem han da cuvierer ils cuosts da marketing e dils eveniments da sport e cultura. La taxaziun ed igl incasso dallas taxas succeda entras l'administraziun communalala. L'organisaziun Sedrun Disentis Tourismus (SDT) impunda quell'as taxas el rom da sias incumbenzas. La cunvegna da prestaziun regla las relaziuns e las incumbenzas denter las duas vischnauncas ed SDT. Quella cumpeglia las suandontas spartas: marketing e communicaziun, formaziun da purschidas, occurrenzas, tgira da hosps ed informaziun. En quella cunvegna ei medemamein la summa fixada che las vischnauncas mettan a disposiziun (*70% dalla taxa da hosps e 100% dalla taxa da turissem*). Ultra da quei exista in contract d'acziunaris denter las vischnauncas che regla denter auter ils dretgs dallas aczias, la finanziaziun da SDT e la cumposiziun dil cussegl d'administraziun. Igl onn 2020 han las vischnauncas adattau quei contract, aschia che SDT retscheiva naven digl onn 2022 ina summa da maximalmein frs. 1.7 milliuns enstagl da frs. 2 milliuns. SDT ha buca giu ina outra letg che d'acceptar quella adattaziun. Igl atun 2020 ein ils responsabels da SDT semess vid l'elavuraziun dil preventiv e han fatg persenn che la societad sa buca financiar las purschidas dalla carta da hosps (*pur-*

schidas: pendicularas e Viafier Matterhorn Gotthard). Il schaner 2021 ha giu liug ina seduta cul las pendicularas arisguard la purschida dalla carta da hosps. A quella seduta han ils dus presidents communal fatg part, damai che las vischnaucas ein era responsablas per la finanziaziun da SDT. El rom da tut quellas contractivas han las pendicularas sincerau ch'ellas ein prontas da porscher gratuitamein ina carta per indigens.

L'organisaziun SDT sa pil mument buca finanzia las purschidas. Quei ei nossa organisaziun - nus essan obligai da metter a disposiziun ils mieds finanziais necessaris a quella societad. Ord quei motiv eisi previu d'attribuir da niev ina summa da frs. 2 milliuns ad SDT e da fixar quella els preventivs 2022 e 2023. A caschun dalla seduta dad oz va ei sulettamein per definir la summa ch'igl ei previu da metter a disposiziun a SDT SA ils onns 2022 e 2023. Nus havein oz buca da discussiunar sur dil cuntegn d'ina carta da hosps e decidin era buca davart las incumbensas, seigi quei dalla vischnaunca ni da SDT SA. Cun la proposta suttamessa oz als cussegls da vischnaunca giavischan las duas suprastonzas communalas ch'ils representants dil pievel da Tujetsch e da Mustér dettien in ferm signal anoviars en nossas vischnaucas, ella Cadi, ella Sur-selva ed al cantun Grischun - che nus setenin ensemen e liquidein comunablamein las sfidas sil sector da turissem e sils auters secturs.

3. Tractanda Presentaziun dalla carta da hosps (SDT) e la nova carta per indigens

Presentaziun dalla tractanda entras Simona Barmettler, directura da Sedrun Mustér Turissem:

Igl onn 2015 ei la lescha dallas taxas da hosps e turissem vegnida approvada. La lescha scriva avon che las taxas ein d'impunder per l'infrastructura turistica. Quella lescha ha procurau per dapli entradas. Ord quei motiv han ins introduciu la carta da hosps. Quella cunteneva il 2015 duas purschidas, numnadamein las pendicularas da Mustér e la Viafier Matterhorn Gotthard. Naven digl onn 2016 havein nus baghegiu ora l'offerta da purschidas dalla carta da hosps. Igl onn 2019 han ils hosps saviu far diever culla carta da hosps dallas pendicularas Schneehühnerstock, Cuolm da Vi, Caischavedra e Nätschen-Gütsch, dil Bogn Sedrun e dil Center da sport e cultura. Ils cuosts totals persuerter: frs. 850'000.-. Gia da lezzas uras havein nus saviu far persenn che quellas purschidas ein buca finanziablas a liunga vesta. La societad SDT dispona actualmein buca dils mieds per saver finanzia la carta da hosps a liunga vesta. Nus havein numnadamein in preventiv restrenschiu. Aschia setschenta la suandonta damonda: Vulein nus includer la Viafier Matterhorn Gotthard ni las pendicularas ella carta da hosps? Nus essan sedecidi per las pendicularas. Culla nova summa dallas vischnaucas retscheiva SDT ina certa segirtad puncto la planisaziun dalla carta hosps pils onns 2022 e 2023.

4. Tractanda Informaziuns e posiziun dad Andermatt Sedrun Disentis Marketing SA (Pendicularas Mustér SA ed Andermatt Sedrun Sport SA)

Presentaziun dalla tractanda entras Raphael Krucker, directur dall'Andermatt Swiss Alps SA:

L'Andermatt Sedrun Sport SA ha investau dapi igl onn 2015/16 frs. 150 milliuns ell'engrondaziun dall'infrastructura, oravontut per la colligiaziun dils territoris da skis Andermatt-Sedrun. Sis novs

lifts e treis novas ustrias han ins construiu. Las pendicularas da Mustér han fatg investiziuns ella summa da frs. 107 milliuns dapi igl onn 2016/17. Cheutier s'audan la construcziun dil resort, l'engrandaziun dall'infrastructura da skis e dils indrezs d'ennevar, l'amplificaziun dalla gastronomia ed investiziuns en favur dall'ulteriura infrastructura. L'ASS SA preveda d'investar igl onn 2020/21 en tut frs. 10.9 milliuns. Previdas ein investiziuns ella stizun da sport, investiziuns arisguard la segirtad ed ulteriuras investiziuns sequentas en connex culla colligiaziun dils territoris da skis. Las pendicularas da Mustér investeschan igl onn 2020/21 totalmein frs. 30 milliuns en l'infrastructura turistica cun la finamira da far pli attractiv l'offerta da purschidas pils hosps.

Dapi igl onn 2015 ei la purschida dallas pendicularas cuntenida ella carta da hosps. Per saver porscher quella egl avegnir, basegna ei ina certa segirtad ord vesta dalla planisaziun. Cun la carta da hosps san ins far diever dallas pendicularas Andermatt – Nätschen, Nätschen – Gütsch, Pass Alpsu – Platten – Schneehüenerstock, Sedrun – Cuolm da Vi e Mustér – Caischedra. Il viadi cun la Viafier Matterhorn Gotthard ei denton buca includius. Ils proprietaris da secundas habitaziuns han la pussevividad da nezegiar cun la carta da hosps durant siat dis in suenter l'auter las pendicularas. Ils indigens san eleger ils siat dis tenor lur giavisch. Ad Andermatt ein las personas obligadas da pagar ina tariffa per la carta da hosps. La finamira ei da saver porscher quell'offerta a liunga vesta senza stuer instradar mintga onn contractivas cun las organisaziuns turisticas (SDT ed AUT) sco era da setener vid ina finanziaziun unica. Nus vulein era offerir egl avegnir ina sligiaziun unica per personas indigenas ed ils proprietaris da secundas habitaziuns. La purschida dallas pendicularas cuosta en tut frs. 600'000.- e vegn garantida entras las organisaziuns turisticas SDT (frs. 450'000.-) ed AUT (frs. 150'000.-).

Naven digl 1. da zercladur 2021 porschan las pendicularas in abbonament cun in rabat extraordinari da 15% als proprietaris da habitaziuns secundaras.

5. Tractanda Cuorta introducziun messadi

Presentaziun dalla tractanda entras René Epp, president communal:

La vischnaunca da Mustér impunda actualmein en tut frs. 2'216'642.- pil turissem, pia 13.48% dils cuosts totals dalla vischnaunca. Sulettamein ils cuosts da scolaziun e formaziun ein pli aults (15.36%). L'organisaziun SDT retscheiva frs. 989'293.- e l'ulteriura cumpart ei destinada per la finanziaziun dall'infrastructura turistica, dil bus local, dil Center da sport e cultura e per cuvierer ils ulteriurs cuosts turistics. La vischnaunca da Tujetsch attribuescha ad SDT ina summa da frs. 1'022'860.- ed impunda ina summa da frs. 1'051'302.- per l'infrastructura turistica, il bus local, il Bogn Sedrun e per curclar ils ulteriurs cuosts, pia totalmein frs. 2'074'162. Ils cuosts corrispundan a 13.06% dallas expensas totalas ed ein aschia pli aults ch'ils cuosts da scolaziun e formaziun (10.73%). Cun las taxas da hosps e turissem registrescha la vischnaunca da Mustér entradas totalas da frs. 1'280'475.- e la vischnaunca da Tujetsch entradas da frs. 1'373'569.-. Ils davos onns han las vischnauncas contribuiu las suandontas summas ad SDT:

2019: frs. 1'961'775

2020: frs. 2'012'153

2021: frs. 1'850'000

La summa da frs. 1'700'000 previda pils onns 2022 e 2023 tonscha buca per curclar ils cuosts minimalis sco ils davos onns. Per saver garantir ina segirtad da planisaziun per tut ils partenaris ils onns 2022 e 2023 ed aschia ver ils daners a disposiziun per la SDT SA han ils cussegls da vischnaunca da tractar oz la fatschenta che preveda ina contribuziun fixa dad en tut frs. 2 milliuns per quella societad (*frs. 1 milliun per mintga vischnaunca*). Duront quei temps da ruaus eisi previu d'elaborar in niev model. Per quella segirtad da planisaziun havein nus pretendiu dallas pendicularas ina purschida supplementara pils indigens (carta per indigens). Quella purschida vala aschi ditg entochen ch'il niev model ei elavuraus. En gliez cass scada il contract denter las organisaziuns turisticas (AUT / SDT) e nus stuein contrahar da niev la purschida pils indigens. Arisguard la proposta suttamessa oz als cussegls da vischnaunca giavischein nus in ferm signal anovians sco era sustegn e confidanza enviers SDT.

6. Tractanda Debatta d'entrada e detagliada communabla (vischnaunca da Mustér e Tujetsch)

Ignazi Monn, Sedrun, president dil cussegl da vischnaunca da Tujetsch:

Jeu fetgel era in cordial beinvegni a tuttas cusseglieras ed a tuts cussegliers. Jeu engraziel a Giusep Lozza ch'el ha surpriu oz la bitgetta da quella seduta.

Debatta d'entrada:

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Oz havein nus da tractar la contribuziun per la carta da hosps. Dapi l'introducziun dalla carta da hosps igl onn 2015 ei quella vegnida pli attractiva. All'entschatta cunteneva la carta ina pendiculara, la Viafier Matterhorn Gotthard, il Bogn Sedrun ed il Center da sport e cultura Fontauna. Culs onns ei l'offerta da purschidas vegnida pli gronda. Da niev cumpeglia la carta da hosps schizun quater pendicularas. La carta vegn apprezzada e las pernottaziuns ein cheutras era s'augmentadas. La finamira sto esser che nus mettin a disposiziun ad SDT ils mieds finansials aschia che l'organisaziun sa porscher sur plirs onns la carta da hosps cun ina attractiva offerta da purschidas.

Da niev dat ei ina carta pils indigens. Ils indigens san eleger ils siat dis tenor lur giavisch. Ils possessurs da secundas habitaziuns perencunter astgan far diever dallas pendicularas mo siat dis in suenter l'auter. Sin fundament da quella regulaziun ha ei dau grondas reacziuns. Ils proprietaris da secundas habitaziuns vegnan aschia tractai sco hosps da secunda classa respectivamein discriminai. Nus astgein buca emblidar ch'ei setracta cheu d'ina impurtonta clientella ord vesta da nossas fatschentas localas. En quei connex hai jeu ina damonda a signur Rapahel Krucker: Daco vegn quella sligiazion cun quels siat dis sequents offerida als proprietaris da secundas habitaziuns? Ei fuss d'engrau, sche era els savessen nezegiar las pendicularas tenor lur giavisch e buca strictamein siat dis in suenter l'auter.

Edgar Durschei, cusseglier da vischnaunca:

Jeu sai sustener il votum dil cusseglier Otto Curschellas. Pil commerci ein ils proprietaris da habitaziuns secundaras ina impurtonta grappa da tschép. Jeu hai ina damonda formala en connex culla tractanda dad oz. Las vischnauncas han stipulau in contract d'acziunaris cun l'organisaziun SDT SA. Ein ils cussegls da vischnaunca oz in summa cumpetents d'augmentar la contribuziun annuala? Pigl onn 2021 han las vischnauncas numnadamein era saviu reducir la contribuziun e quei senza involver ils dus cussegls. Sin fundament da quella conclusiun duessen las vischnauncas era saver augmentar la contribuziun senza ch'ils cussegls da vischnaunca han da conceder il consentiment persuerter.

Martin Cavegn, president communal:

Las vischnauncas Tujetsch e Mustér han stipulau el contract d'acziunaris cul datum dils 30 da zercladur 2020 da reducir la contribuziun digl onn 2021 sin 1.85 milliuns francs. Quella adattaziun ei vegnida communicada a SDT SA. Il cussegl d'administraziun ha silsenter adattau il preventiv per igl onn 2021 e cuntinuau cun las contractivas per la carta da hosps. El mument ch'ils responsabels da SDT han acceptau quella midada, ha il niev contract contonschiu vigur legala. L'adattaziun dalla contribuziun per SDT pigl onn 2021 ei aschia vegnida acceptada.

Edgar Durschei, cusseglier da vischnaunca:

Engraziel per Tias explicaziuns, Martin. Igl ei veramein aschia - cura che la partida ha acceptau la midada, ei quella legala. SDT SA ha aschia priu encunter voluntariamein quella adattaziun pertuccont la contribuziun annuala. Jeu sedamondel denton tuttina, daco che las vischnauncas san buca augmentar la contribuziun en atgna reschia. Igl ei numnadamein era stau pusseivel da reducir quella contribuziun. Quei ei denton buca aschia ch'jeu vi gnanc entrar ella tractanda muort quella damonda aviarta. Jeu supplicheschel semplamein da notar tala.

René Epp, president communal:

La finamira principala dalla tractanda dad oz ei da segirar las finanzas per SDT, aschia ch'ils purtaders da prestaziun san planisar las purschidas dalla carta da hosps sur ils proxims dus onns senza stuer haver starment che las summas vegnien tut tenor puspei midadas giu dallas suprastonzas ni sbassadas enteifer la tractaziun dils preventivs dallas vischnauncas. Quella segirtad da planisaziun dat il ruaus necessari da crear duront quei temps in niev model per ina nova carta da hosps.

Debatta detagliada:

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Jeu hai ina damonda a signur Raphael Krucker. Daco haveis vus introduciu ina purschida per ils proprietaris da habitaziuns secundaras che lubescha ad els da far diever dallas pendicularas sulettamein siat dis in suenter l'auter e buca tenor lur giavisch? Perencunter ils indigens han la pussevkladad dad eleger ils siat dis. Tgei ponderaziuns ein vegnidas fatgas en connex cun quella regulaziun?

Raphael Krucker, directur dall'Andermatt Swiss Alps SA:

Ils indigens secattan sur igl entir onn el territori e han aschia la pussevkladad da far diever dallas pendicularas sur in pli liung spazi ch'ils proprietaris da habitaziuns secundaras, ils quals passentan pli paucas jamnas ella regiun. Sin fundament da quellas ponderaziuns havein nus elavurau quella regulaziun. Ton pli sundel jeu dil meini ch'igl abbonament annual ei pli interessants pils proprietaris da secundas habitaziuns sco era per las persunas indigenas. Nus vegnin denton segiramein aunc inagada ad examinar la purschida dils siat dis, forsa eisi pusseivel d'adattar quella.

Theres Burri Gadola, cussegliera da vischnaunca:

Mia damonda sedrezza medemamein a Raphael Krucker. La purschida culs siat dis ha procurau per dabia discussiuns. En tgei connex stat la regulaziun dils siat dis? Jeu hai fatg persenn che las pendicularas han reduciu pliras prestaziuns pigl onn 2021 – la pauschala per la prestaziun ei denton restada tuttina.

Raphael Krucker, directur dall'Andermatt Swiss Alps SA:

Duront ils davos onns havein nus adina puspei augmentau las purschidas. Pigl onn 2020/21 han las pendicularas decidiu da reveder l'offerta da purschidas. Il davos onn da fatschenta ei staus meins cuntenteivels. L'interpresa ei stada pertuccada dil coronavirus. L'ASS SA ha aschia registrau ina sviulta in toc pli mudesta en cumparegliaziun cun in onn da fatschenta usitau. En connex culla purschida vi jeu denton menziunar che nus vulein far pli attractiv la purschida pils proprietaris da secundas habitaziuns sco era pils indigens ils proxims onns.

Per saver planisar ils proxims treis onns ei ina certa segirtad finanziaria ina impurtonta premissa per nus. Sche nus anflein ina sligaziun unica arisguard la purschida pils indigens ed ils proprietaris da secundas habitaziuns, sai jeu pil mument aunc buca dir. Igl onn 2020 ein las pendicularas stadas includidas la davosa gada gratuitamein ella carta da hosps senza restricziuns a vesta dil diever. Igl ei mai sempel da reducir las prestaziuns d'ina purschida.

Theres Burri Gadola, cussegliera da vischnaunca:

La communicaziun anoviars ei segiramein buca stada optimala. D'ina vart offereschan las pendicularas ina carta pils indigens, da l'otra vart san ils proprietaris da secundas habitaziuns far diever dallas pendicularas sulettamein duront siat dis sequents. Quei dat malaveglia. Ei fuss prudent d'offerir als proprietaris da habitaziuns secundaras la pusseivladad ch'els san era eleger ils dis tenor lur giavisch.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Jeu hai medemamein ina damonda a signur Krucker. La porschida culs siat dis ei buca cunten-teivla pils possessurs da habitaziuns da vacanzas. Eisi buca pusseivel da porscher ad els la medema porschida sco pils indigens?

Roland Cajacob, cusseglier da vischnaunca:

Mia damonda va era a signur Raphael Krucker. Vos haveis menziunau che l'organisaziun turistica Andermatt-Urserntal Tourismus (AUT) porscha buca gratuitamein la carta da hosps. Tgei ei la differenza en cumparegliaziun cun nossa porschida? Haveva SDT buca inagada l'intenziun d'incassar per certas porschidas dalla carta da hosps in'indemnisaziun?

Raphael Krucker, directur dall'Andermatt Swiss Alps SA:

Las persunas indigenas secattan adina ella destinaziun, ils proprietaris da secundas habitaziuns perencunter mo sur in cert spazi. Sin fundament da quellas ponderaziuns ei quella regulaziun dils siat dis sequents sedada. Nus vegnin denton a metter en damonda quella slienziun per las proximas stagiuns. Ton sco jeu sai lubescha la situaziun finanziaria buc a l'organisaziun AUT d'offerir gratuitamein ina carta da hosps. Ord quei motiv vegn ina tariffa incassada per la carta da hosps.

Roland Cajacob, cusseglier da vischnaunca:

La decisiun che la porschida dallas pendicularas ei buca cuntenida ella carta da hosps, ei curda da a cuorta vesta. Sco jeu hai intervegniu havess l'organisaziun SDT bugen concediu in rabat (*miez prezi*) sin quella porschida als hosps. Quei model da fatschenta ei denton buca vegnius acceptaus dils responsabels dallas pendicularas.

Raphael Krucker, directur dall'Andermatt Swiss Alps SA:

La responsablidad per la carta da hosps schai tier l'organisaziun turistica SDT. Quei ei buca caussa dallas pendicularas. Quell'organisaziun duei decider cura ch'in hosp retscheiva ina carta da hosps. Ella destinaziun Sedrun/Mustér obtegn in hosp ina carta da hops, sch'el stat sur notg

respectivamein secatta dus dis el liug da vacanzas. Ad Andermatt ei quei il cass pér tier duas pernottaziuns.

Roland Cajacob, cusseglier da vischnaunca:

Daco han ils responsabels da SDT buca previu da vender la carta da hosps?

Martin Cavegn, president communal:

Jeu emprovel da declarar la situaziun sco jeu hai priu ver tala. SDT haveva elavurau ora ina nova purschida dalla carta da hosps che prevedeva ch'il hosp havess giu da pagar ina summa fixa per nezegiar la carta duront in di. Las pendicularas ein denton buca stadas prontas da sorprender la vendita da quella carta da hosps. Las societads dallas pendicularas han numnadamein buca vuliu sorprender la resca el cass ch'ellas vegnan buca da vender il diember previu da cartas – per exempel el cass da biars dis da malaura. Las pendicularas ein aschia setenidas vid la summa pauschala da frs. 485'000.- (*frs. 450'000.- senza taglia da plivaleta*) senza stuer sorprender eventualas vendas ni incassos. Era SDT ha sin fundament dalla situaziun finanziaria buca saviu sorprender quella resca. Perencunter ei l'organisaziun turistica AUT dad Andermatt pronta da sorprender quella resca. Las pendicularas han plitost grond interess da vender la carta digl onn, cun la quala ellas registreschan ina tiarza da lur entradas. Cunquei che las purschidas dallas pendicularas ein carschidas, ein era las frequenzas s'augmentadas, specialmein igl onn vargau. SDT sto pagar ina pli aulta contribuziun allas pendicularas pigl onn 2021, damai che las frequenzas ein carschidas. Nus havein fatg nies pusseivel per ch'ils proprietaris da secundas habitaziuns havessen era saviu eleger ils dis individualmein. Las pendicularas ein denton buca stadas prontas da porscher quella sligiazion.

Theres Burri Gadola, cussegliera da vischnaunca:

Jeu engraziel a Ti Martin per las explicaziuns. Nus essan obligai da segidar cun SDT. Ils responsabels han sespruau da liquidar lur incumbensas. Las pendicularas ein mo prontas dad offerir ina purschida sch'ellas survegnan ina contribuziun fixa persuerter, cass cuntrari dat ei negina purschida. Nus paghein allas pendicularas totalmein frs. 450'000.- per includer la purschida ella carta da hosps. L'entira carta da hosps caschuna cuosts da totalmein frs. 625'000.-. Ils cuosts per las pendicularas muntan sur tut ora pia a 80%. Igl ei vegniu menziunau che las frequenzas seigien s'augmentadas. Co vesan quellas ora? Quei ei impurtont da saver per che nus sappien cumparegliar las frequenzas cun la pauschala ed aschia far in maletg sur tut ora.

Martin Cavegn, president communal:

Cons hosps che han fatg diever dallas pendicularas ils onns precedents sai jeu buca dir. Tier la Viafier Matterhorn Gotthard eran las frequenzas era memia aultas. Sch'ins tila en consideraziun las frequenzas registradas en cumparegliazion culla pauschala digl onn avon havess in hosp giu

da pagar sulettamein frs. 2.- pil viadi naven Mustér entochen Realp ed anavos. Sin fundament da quella situaziun ei era la pauschala dalla viafier carschida considerablamein. Per tuttina saver porscher quei transport als hosps havein nus ponderau d'augmentar las tariffas dallas taxas da hosps per frs. 1.- /m². Nus essan denton vegni tier la conclusiun da buca trer en consideraziun quella varianta, quei oravontut suenter la gronda opposiziun dils representants dallas IGs. L'offerta dalla Viafier Matterhorn Gotthard pigl onn 2021 ei entochen il davos stada treis gadas pli aulta en cumparegliaziun cun igl onn vargau.

Simona Barmettler, directura Sedrun Mustér Turissem:

Igl onn 2018 havein nus saviu porscher ina carta da hosps cun pliras pendicularas. Dapi allura ein las frequenzas carschidas. Igl onn 2019 han 32'000 personas nezegiau las pendicularas. Las cefras digl onn passau ein aunc buca sin meisa. Tuttina savein nus constatar che las frequenzas prendan plitost tier. Pil mument essan nus vid elavurar ina sligiazion che duei possibilitar d'eruir la cefra dallas personas che fan diever dallas pendicularas. Aschia savein nus procurar per ina certa trasparenza enviers las vischnauncas che mettan a disposiziun ils mieds finansials.

Edgar Durschei, cusseglier da vischnaunca:

Quei ein damondas operativas che schaian ella responsabladad dalla suprastonza da SDT. Las damondas principalas en connex culla fatschenta dad oz ein: Essan nus prompts d'attribuir ina contribuziun da frs. 2 milliuns ad SDT? Savein nus star davos quella purschida? Stattan ils cuosts egl avegnir ella rama dad oz ni ein dapli purschidas previdas?

Ina ulteriura damonda: Ha SDT buca autras visiuns a liunga vesta? Forsa füss ei prudent d'examinar, sch'ei füss buca cuvegnet da conceder in rabat (50%) silla purschida dallas pendicularas per aschia gudignar in cert spazi finansial che possibilitass d'offerir ulteriuras purschidas.

René Epp, president communal:

La contribuziun da frs. 2 milliuns ei fixa pils onns 2022 e 2023. Per la concepziun dalla carta da hosps ei la SDT SA responsabla. Ei dat segiramein la pusseivladad dad era integrar autras purschidas ella carta da hosps. Cheu ei la directura Simona Barmettler dumandada. La vendita dalla carta da hosps entras SDT sin basa d'in model che preveda reducziuns sin las purschidas sco era las frequenzas ein segiramein tematicas ch'ils responsabels ein obligai d'analisar da rudien.

Edgar Durschei, cusseglier da vischnaunca:

Eisi stipulau el contract cullas pendicularas ina clausula che nus savein sligiar quel el cass che la purschida semida ni ei quei contract fixaus pils proxims treis onns? Eisi pusseivel da discussiunar onn per onn davart la pauschala per la purschida cuntenida ella carta da hosps respectivamein d'adattar quella?

René Epp, president communal:

Cura ch'ina nova purschida (niev model dalla carta da hosps) vegn offerida dallas pendicularas (BD & ASS) e dallas uniuns turisticas (SDT, AUT) ei quei contract buca pli valeivels. En quei mument croda era la carta pils indigens. Quei havein nus stipulau aschia el contract da prestaziun denter SDT SA, AUT e las pendicularas.

Edgar Durschei, cusseglier da vischnaunca:

Ina carta da hosps comunabla denter Mustér/Sedrun ed Andermatt vegn segiramein buca naven dad oz sin damaun sin meisa. L'organisaziun turistica SDT duei ir cul temps, ella medema direcziun sco l'organisaziun turistica d'Ursera (AUT). Jeu supplicheschel d'examinar models da fatschenta, ils quals possibiliteschan da pretender in'indemnisaziun corrispudenta dils hosps per las purschidas cuntenidas ella carta da hosps.

René Epp, president communal:

Ils votums ord il cussegl ein clars. Ils responsabels da SDT vegnan ad examinar tgei sligiazions ch'eiin pussevlas (*niev model da fatschenta per la carta da hosps*).

Otmar Flepp, cusseglier da vischnaunca:

Ils davos onns ha SDT informau tard davart las purschidas cuntenidas ella carta da hosps. Ei fuss d'avantatg sche quellas informaziuns fussen pli baul sin meisa, aschia che nus savessen informar nos hosps baul avunda. Ils hosps giavischan numnadamein quellas informaziuns avon ch'els sedecidan per ina destinaziun.

Simona Barmettler, directura Sedrun Mustér Turissem:

Nus savein mintgamai pér informar davart las purschidas dalla carta da hosps cura che las contractivas culs purtaders da prestaziuns ein terminadas. Igl ei buca plascheivel che nus savein informar pér aschi tard. Jeu sun cumpleinamein dil meini che quei sto succeder pli baul egl avegnir.

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Co vegn la carta pils indigens finanziada?

Martin Cavegn, president communal:

La carta pils indigens caschuna negins cuosts supplementars allas vischnauncas. Quella prestaziun ei cuntenida ella purschida dallas pendicularas. Las pendicularas offereschon quei voluntari e gratuitamein. In cordial engraziament ad ellas persuenter.

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Engraziel per la carta pils indigens – ina buna purschida en favur dalla populaziun.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Sco um da fatschenta sundel jeu surstaus che las cefras sur dallas frequenzas ein aunc buca enconuschentas a SDT. Sche quei ei veramein il cass, allura ein ils responsabels obligai da procurar per talas. Igl ei era impurtont che SDT porscha sper las pendicularas era aunc autras purschidas e che la strategia da quell'organisaziun turistica suonda in fil tgietschen. Ei sto buca adina vegnir purschiu tut per nuot, dapli variaziun vala dapli.

Martin Cavegn, president communal:

Sin fundament dalla pratica ed infrastruttura dad oz han las pendicularas buca la pussevkladad dad eruir las frequenzas el detagl. Perencunter ha la Viafier Matterhorn Gotthard registrau ils hosps che han fatg diever da quella purschida cun la carta da hosps. Nus savein examinar las frequenzas sin fundament dallas datas che resplendan contas personas che han cargau giu ina carta da hosps – quei ei actualmein la suletta sligiazion per eruir quellas cefras. Jeu mondel denton da quei anora che las pendicularas vegnan aunc a suttametter proximamein las datas a SDT.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Jeu sun buca diltut cuntents cun quella risposta. Mintga hosp sto far il scannen sia carta alla staziun dalla pendiculara, pia succeda ina registraziun digitala. Cun quei instrument ch'ei avon maun ein las pendicularas directamein el possess da quellas datas e san era comunicar quellas vinavon. Ina pintga causa el temps dad oz.

Martin Cavegn, president communal:

Jeu saiel, mo per il mument ein quellas cefras buca avon maun.

Otmar Flepp, cusseglier da vischnaunca:

La carta da hosps cumpeggia buca pli la Viafier Matterhorn Gotthard – ina impurtonta purschida per las gruppas dallas casas da colonias. Han las vischnaunca previu da porscher maun cheu?

Martin Cavegn, president communal:

Nus havein discussiunau a caschun dalla davosa seduta da suprastanza davart il transport dallas gruppas. Quel regla mintga vischnaunca en atgna reschia. La vischnaunca da Tujetsch ha decidiu da finanziar per mintga gruppa che passenta las vacanzas en ina casa da colonias a Tujetsch dus viadis per jamna cun la Viafier Matterhorn Gotthard.

René Epp, president communal:

La vischnaunca da Mustér impunda gia rodund frs. 200'000.- pil bus local. Consequentamein havein nus gia ina fetg buna purschida che caschunava inagada denton pli paucs cuosts, numnadamein denter frs. 150'000.- e frs. 160'000.-. Damai che las frequenzas ed aschia era ils viadis dil bus ein s'augmentai considerablamein, ein era ils cuosts carschi. Plinavon vesa la situaziun finanziaria tier la vischnaunca da Mustér en cumparegliaziun cun Tujetsch ora empau outra. Nus essan denton intenziunai dad era anflar cheu ina sligiazion per nossas casas da colonias a Mustér.

Otmar Flepp, cusseglier da vischnaunca:

Mia damonda sedrezza al president communal da Tujetsch: Vegn il transport sulettamein finanziaus sin intschess da Tujetsch?

Martin Cavegn, president communal:

Il territori pils transports: Pass Alpsu – Mustér. Las gruppas san dar giu las quittanzas al locatur dalla casa da colonias e lez inoltrescha mintgamai silsunter quels cuosts all'administraziun communal per restituziun.

Edgar Durschei, cusseglier da vischnaunca:

Jeu vi far attents che la pauschala per las pendicularas astga buca s'augmentar en relaziun cun las frequenzas. Priu il cass che las pendicularas registreschan 10% dapli frequenzas astgan ellas buca augmentar la pauschala en quella proporziun. La finala consumeschan ils hosps era ellas ustrias situadas els territoris e procuran aschia per entradas supplementaras ord vesta dalle pendicularas. Jeu supplicheschel da trer en consideraziun quell'objecziun el rom dallas contractivas arisguard la purschida.

Roland Cajacob, cusseglier da vischnaunca:

La carta pils indigens ei oz gratuita. Igl ei denton pusseivel che quella purschida caschuna egl avegnir cuosts allas vischnaucas. Vegn quella purschida allura finanziada cun daners ord la sparta dil turissem?

Martin Cavegn, president communal:

Quei ei ina buna damonda. Astgein nus impunder daners ord la sparta dil turissem pils indigens? Biars indigens ein en possess d'ina habitaziun da vacanzas e pagan aschia era taxas da turissem e da hosps sco ils possessurs da secundas habitaziuns. Ord quei motiv fuss ei era pussei-

vel, legal e cunzun giustificau ch'ils indigens survegnessen era bunificaziuns. Per nus eisi era interessant da saver: Tgei cumpart pagan ils indigens vid las taxas da hosps e turissem? Quella damonda vegnin nus segiramein a sclarir.

Roland Cajacob, cusseglier da vischnaunca:

Engraziel per las explicaziuns. Jeu sun dil meini da metter a disposiziun ils mieds finansials ad SDT ed aschia procurar per la segirtad puncto planisaziun. Igl ei denton impurtont da tener liber la pusseivladad, aschia ch'ins sa era far egl avegnir adattaziuns vid l'offerta da purschidas actuala dalla carta da hosps.

7. Tractanda Decisiun (vischnaunca Tujetsch)

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein d'integrar el preventiv 2022 sco era el preventiv 2023 mintgamai la summa da frs. 1'000'000 pil pagament da taxas turisticas all'organisaziun Sedrun Disentis Tourismus SA.

8. Tractanda Decisiun (vischnaunca Mustèr)

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein d'integrar el preventiv 2022 sco era el preventiv 2023 mintgamai la summa da frs. 1'000'000 pil pagament da taxas turisticas all'organisaziun Sedrun Disentis Tourismus SA

9. Tractanda Finiziun

René Epp, president communal:

Jeu engraziel als cussegls per la fetg buna debatta. Quei ei in ferm signal anoviars. Jeu admittel in grond engraziament a Raphael Krucker e Simona Barmettler per lur presentaziuns. La lavur politica ei buca adina semplia, ton pli selegrel jeu davart talas sedutas e decisiuns. Jeu engraziel per la buna collaboraziun culla vischnaunca da Tujetsch.

Martin Cavegn, president communal:

Jeu engraziel medemamein per la buna collaboraziun culla vischnaunca da Mustèr. La finamira ei che nus setenin ensemen e seigien unics tier las tematicas che pertuccan omisduas vischnauncas. Nus vegnin segiramein aunc a convocar ulteriurs cussegls communabels egl avegnir.

Giusep Lozza, president dil cussegl da vischnaunca:

In grond engraziament a vus tuttas e tuts per la interessanta ed instructiva sera. Era in grond engraziament a Simona Barmettler e Raphael Krucker per prender part a questa sera d'informaziun pertuccont las prestaziuns turisticas per nos hosps sco era per nos indigens. Vina-von admittel in grond Dieus paghi allas duas suprastonzas cun lur presidents communals, Martin Cavegn e René Epp. Engraziel fetg per las massas uras impundidas en favur da nossas duas vischnauncas. Era vi jeu engraziar als parlaments da Tujetsch e Mustér per ils buns discuors, las interessantas debattas ed il clar segn da semover ensemen.

Jeu giavischel a tuttas e tuts in bien retuorn a casa ed engraziel per la emperneivla sera ensemen cun vus tuts.

actuar:
Simon Collenberg

president dil cussegl da vischnaunca Mustér:
Giusep Lozza

president dil cussegl da vischnaunca Tujetsch:
Ignazi Monn